

Subiect: Opinie cu privire la proiectul legii pentru modificarea Legii nr. 514 din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească

Adresată: Ministerului Justiției
Persoana de contact: Diana Cucer, Consultant principal, Direcția elaborare a actelor normative
tel. 20-14-27, e-mail: diana.cucer@justice.gov.md

Prezentată de: Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM, www.crjm.org), persoană de contact: Pavel Grecu (pavel.grecu@crjm.org)

15 iulie 2016

EXPEDIATĂ PRIN E-MAIL

Prin scrisoarea nr. 09/8450 din 4 iulie 2016 Ministerul Justiției a solicitat opinia Centrului de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) cu privire la proiectul de modificare a Legii nr. 514 prin care se propune divizarea Curții de Apel Chișinău în două curți de apel. La [18 iunie 2015](#) și la [19 octombrie 2015](#) CRJM și alte organizații ale societății civile și-au exprimat îngrijorările cu privire la divizarea Curții de Apel Chișinău în două curți de apel. În continuare vom reitera argumentele noastre cu privire la această inițiativă.

a) Inițiativa identifică incorect problema

Deficiențele Curții de Apel Chișinău se datorează în cea mai mare parte, administrării ineficiente a acestei instanțe. Prin urmare, urmează a fi fortificat managementul și nu scindată instanța. De asemenea, argumentele cu privire la specificul cauzelor din Chisinau față de cele din raioane nu este confirmat și este pur declarativ. Un dosar de un anumit timp nu își schimbă natura indiferent de regiunea din care vine, iar judecătorul, indiferent de instanță, trebuie să-l poată examina calitativ.

b) Propunerea vine în contradicție cu SRSJ

Direcția 1.1.1. a SRSJ prevede „Optimizarea hărții dislocării instanțelor judecătorești în scopul consolidării capacităților instituționale ale instanțelor, a numărului de judecători și asigurarea utilizării cât mai eficiente a resurselor disponibile”. În vederea implementării SRSJ, CRJM, în parteneriat cu Ministerul Justiției și CSM, a efectuat în 2013-2014 Studiul cu privire la optimizarea hărții judiciare din Republica Moldova.¹ Una din constatările studiului se referă la necesitatea modificării jurisdicției curților de apel, pentru a asigura un volum de lucru comparabil și a include un volum de lucru suficient pentru a forma colegiile civile și penale. Conform datelor la momentul efectuării studiului, Curtea de Apel Chișinău avea un volum de lucru foarte mare, iar curțile de apel Bender, Cahul și Comrat aveau un volum de lucru mai mic decât numărul judecătorilor alocați. De atunci Curtea de Apel Bender a fost lichidată, iar raioanele din jurisdicția sa au trecut la Curtea de Apel Chișinău.

¹ A se vedea pentru detalii CRJM, *Studiul privind optimizarea hărții judiciare din Republica Moldova*, Chișinău, 2014, disponibil la http://crjm.org/wp-content/uploads/2014/06/2014-Studiu-Optimiz-HartaJud-MD_ro-web.pdf.

Este general recunoscut că instanțele mai mari sunt mai eficiente decât cele mici, dacă sunt bine administrate. Comasarea instanțelor de judecată și nu disjungerea acestora reprezintă o tendință clară a justiției moderne. Crearea a două instanțe în locul uneia va reduce substanțial din eficiența ambelor instanțe.

În prezent, Curtea de Apel Chișinău rămâne a fi disproporționat de mare în comparație cu celelalte 3 curți de apel, în timp ce volumul de lucru pentru curțile de apel Cahul și Comrat sunt insuficiente pentru a forma câte două colegii. Respectiv, pentru a răspunde provocărilor reale din sistem, este necesară revizuirea jurisdicției teritoriale a tuturor curților de apel și distribuirea raioanelor între acestea pentru a asigura un volum echilibrat de lucru. Divizarea doar a Curții de Apel Chișinău în două curți de apel nu va răspunde integral provocărilor din sistem. Mai mult, separarea între instanțele mun. Chișinău și instanțele din raioane creează în mod artificial o separare între capitală și celelalte raioane, creând premise pentru standarde diferite la judecarea cauzelor în apel.

c) Volumul mare de lucru al Curții de Apel Chișinău se datorează numărului insuficient de judecători

Conform studiului de mai sus, numărul optim de judecători la Curtea de Apel Chișinău ar fi fost 63. CSM are discreție totală să realoce judecătorii în interiorul sistemului. Respectiv, CSM a mărit numărul de judecători de la 49 la 54. Dar, după lichidarea Curții de Apel Bender, CSM a acceptat comasarea Curții de Apel Chișinău cu Curtea de Apel Bender fără a transfera automat funcțiile de judecător de la Curtea de Apel Bender la cea din Chișinău. Mărirea numărului de judecători ai Curții de Apel Chișinău poate remedia situația existentă.

d) Propunerea de a diviza Curtea de Apel Chișinău în două curți de apel nu este fundamentată din punct de vedere economico-financiar

Nota informativă la proiectul de lege nu indică existența vreunei analize care estimează volumul de lucru necesar pentru fiecare dintre cele două curți de apel propuse și, respectiv, cheltuielile pe termen lung. Faptul că în prezent Curtea de Apel Chișinău are două sedii nu înseamnă că aceasta este o soluție rezonabilă din punct de vedere financiar și logistic.

Studiul de fezabilitate privind optimizarea hărții instanțelor judecătorești din Moldova, prezentat în iulie 2015, prezintă o estimare a necesităților pentru asigurarea unui sediu adecvat pentru Curtea de Apel Chișinău cu un număr de 63 judecători. Studiul recomandă extinderea spațiului actual al Curții de Apel Chișinău cu o anexă cu cinci etaje și finisarea etajului nou deja edificat la sediul instanței. Conform estimărilor studiului, costurile operaționale anuale ar crește cu aproximativ 1,5 mln. lei, dar acestea vor include un sediu adecvat și o instanță de 63 judecători care să răspundă volumului de lucru. Dacă această propunere nu este fezabilă, autorii proiectului de lege care propun divizarea Curții de Apel Chișinău în două instanțe ar trebui cel puțin să analizeze dacă soluția propusă este fezabilă și sustenabilă pe termen lung.

Pentru a răspunde problemelor indicate în nota informativă la proiectul de lege, și anume - volumul mare de lucru al Curții de Apel Chișinău, recomandăm îmbunătățirea managementului instanței, regândirea proiectului în contextul optimizării hărții judiciare și revizuirea jurisdicției tuturor curților de apel în vederea asigurării unui volum de lucru comparabil. Divizarea Curții de Apel Chișinău în două curți de apel nu va soluționa problema unui volum de lucru inadecvat la Curțile de Apel Cahul și Comrat. Dacă se va modifica jurisdicția pentru a asigura un volum de lucru comparabil și să asigure posibilitatea de a funcționa tuturor celor patru sau, eventual trei curți de apel, atunci problema volumului mare de lucru la Curtea de Apel Chișinău va decădea automat.

Cu respect,

Vladislav GRIBUNCEA,
Președintele